

*Голуб Н.О., к.е.н., доцент
доцент кафедри обліку і оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет
natalija-golub@ukr.net*

КОРОТКОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ

Зобов'язання є однією із складових Балансу і розглядаються як джерела формування фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок подій, що відбулися, і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди [1].
Методологічні основи формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання визначаються П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена й існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його сума включається до складу доходу звітного періоду [2].

У бухгалтерському обліку зобов'язання відображають тільки тоді, коли виникає заборгованість по них. Як правило, кредиторська заборгованість виникає після одержання прав використання товарів і послуг. Зобов'язання розглядаються як кредиторська заборгованість, якщо вони:

- мають місце в теперішньому і є наслідком минулих фактів господарського життя (придбання, товарів; нанесення збитків та ін);
- пов'язані з необхідністю майбутніх платежів з метою збереження господарських зв'язків підприємства або у відповідності з нормальним здійсненням господарської діяльності;
- мають визначений термін виконання (проте конкретна дата може бути невідома).

Основною причиною виникнення короткострокових зобов'язань є забезпечення потреб підприємства у грошових коштах протягом операційного циклу. Операційний цикл - це процес перетворення грошових коштів у матеріали, готову продукцію, заборгованість покупців і знов у грошові кошти. Більшість короткострокових зобов'язань виникають внаслідок такого циклу: рахунок до сплати після придбання матеріалів, нараховані витрати – внаслідок здійснених операційних витрат, а відстрочені доходи – внаслідок авансових платежів покупця. Короткострокові кредити підприємство використовують тоді, коли необхідні грошові засоби у результаті великої кількості запасів або при очікуванні отримання дебіторської заборгованості. Іноді грошові засоби витрачаються на сплату поточної частини довгострокової заборгованості, інвестиції в необоротні активи або виплату дивідендів.

Неспроможність управляти грошовими потоками, пов'язаними з короткостроковими зобов'язаннями, може мати серйозні наслідки для підприємства. Наприклад, якщо своєчасно не сплатити потрібну суму постачальникам, то вони можуть призупинити поставки, що може призвести до не виконання контрактних зобов'язань перед покупцями та не до отримання виручки підприємством. Неспроможність сплачувати короткострокові зобов'язання протягом тривалого часу може призвести до банкрутства підприємства. Для того щоб оцінити здатність підприємства покрити короткострокові зобов'язання, використовують три показники, а саме: оборотний капітал, коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт термінової ліквідності. Поточні зобов'язання є основним елементом у вказаних показниках. Для правильного визначення та управління короткостроковими зобов'язаннями необхідно розуміти, як вони виникають, оцінюються, класифікуються та розкривається про них інформація.

При визначенні зобов'язань важливим елементом є час. Неможливість відобразити зобов'язання у звітному періоді часто призводить до неможливості показати витрати. Це призводить до заниження витрат та завищенню прибутку. Зобов'язання відображаються в обліку тоді, коли виникає заборгованість. На

практиці це не так просто зробити. Коли підприємство в ході операційного циклу зобов'язується сплатити у майбутньому визначену суму грошових коштів, виникає та визнається зобов'язанням, у випадку придбання товару у кредит. Але часто короткострокові зобов'язання виникають не в ході прямих операцій, а саме заробітна плата, відсотки до сплати, податки до сплати [3].

Короткострокові зобов'язання включають заборгованість, погашення якої очікується протягом року. Більшість сплачується або за рахунок поточних активів або грошовими коштами, отриманими у результаті діяльності підприємства.

Для надання пояснення по деякими короткостроковим зобов'язанням, потрібно розкрити інформацію у примітках до фінансової звітності. Наприклад, якщо підприємство має векселі до сплати на велику суму, то, можливо, потрібно навести у примітках до фінансової звітності залишки, дати погашення, відсоткові ставки та інші характеристики такого зобов'язання. Будь-які спеціальні кредитні угоди або кредитні лінії, також повинні бути розкриті у Примітках.

Список використаної літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України від 07.02.2013 р. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України від 31.01.2000 р. №20, зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0085-00>

3. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета /Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Кол- дуэлл. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 496 с.